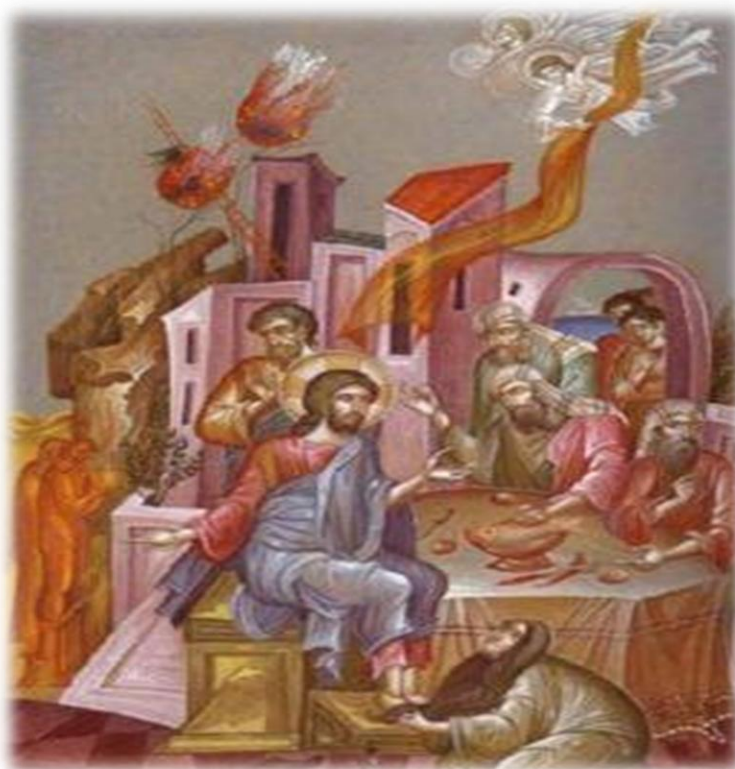

ΟΤΙ ΗΓΑΠΗΣΕ ΠΟΛΥ.

Ο Αλεξανδρεύς.

1

Ό,τι ξέρετε από τη ζωή μου κράτησε λίγες στιγμές. Για ό,τι προηγήθηκε κάνετε απλές υποθέσεις. Το τι ακολούθησε μοιάζει συχνά να μη σας ενδιαφέρει καν. Μοιάζετε σαν τα μικρά εκείνα παιδιά που κρατιούνται σ' όλη τη διάρκεια του παραμυθιού από τη βεβαιότητα του "έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα".

Σ' όλες τις δυσκολίες του ήρωα, σ' όλα τα βάσανα και τις κακοτυχίες του, σ' όλα τα λάθη και τις πτώσεις του σφιχταγκαλιάζετε την σιγουριά του καλού τέλους των πραγμάτων (κατόρθωμα κάθε καλού παραμυθιά) και διώχνετε σαν ενοχλητική λεπτομέρεια όσα έγιναν πριν από εκείνο. Μακάρι να μπορούσα να κάνω κι εγώ το ίδιο. Μα ό,τι είχα ζήσει ως τα τότε ήταν αδύνατο να με κάνει να πιστέψω πως θα είχε καλό τέλος η ζωή μου.

Στην κοινωνία μας το να είσαι πόρνη σε έκανε υποχρεωτικά να συμβιβαστείς με το αναπόφευκτο κακό τέλος σε τούτη τη ζωή και στην άλλη. Η παρουσία των ρωμαίων κατακτητών πρόσφερε βέβαια μια μικρή ανακούφιση τη σύγκριση σου με τα δικά τους ήθη. Και κείνη

όμως χανόταν αμέσως μόλις συνειδητοποιούσα πως εγώ δεν ανήκα σε εκείνους. Δεν θα κρινόμουν ούτε από τους ανθρώπους ούτε από το Θεό όμοια μ' εκείνους. Είχα το "χάρισμα" και την κατάρα να ανήκω στον εκλεκτό λαό του Θεού. Χάρισμα και κατάρα σαν δύο όψεις του κήνσου που άφηναν οι πελάτες μου φεύγοντας από κοντά μου. Συχνά σκεφτόμουν πόσο γρήγορα τα χαρίσματά μας μεταμορφώνονται σε κατάρες και πλήθος παραδείγματα τριβέλιζαν τις νύχτες το μυαλό μου: το χρήμα, ο έρωτας, το έθνος, ο λαός ο εκλεκτός. Ποια μεγαλύτερη κατάρα από το να μη μπορείς να φανείς ξεκάθαρα και χωρίς καμιά αμφιβολία αντάξιος του ρόλου του εκλεκτού;

Κάποιες άλλες νύχτες σκεφτόμουν το αντίθετο. Ήμουν πόρνη. Είχα λοιπόν μια κατάρα που γινόταν άξαφνα χάρισμα. Το επάγγελμά μου σκότωνε την όποια μου ψευδαίσθηση περί του ποιού μου. Εμείς οι πόρνες μαζί με τους τελώνες έχουμε το «προσόν» να σαρκώνουμε μέσα στην κοινωνία την αμαρτία. Εκείνοι με την παμφάγα, ακόρεστη πλεονεξία τους, εμείς με τη σωματική ηδονή. Εκείνοι με τα χέρια, εμείς με το υπόλοιπο κορμί. Εκείνοι πουλώντας την ψυχή για το χρήμα. Εμείς πουλώντας το κορμί και την ψυχή με το ίδιο αντίτιμο. Όλοι βε'βαια μπαίνουν σ' αυτό το αλισβερίσι. Άλλος πολύ, άλλος λίγο. Μα εμείς το ασκούμε επισήμως. Κι έτσι εκτός από τις άλλες ανάγκες του λαού ικανοποιούμε και μια μέγιστη. Φορτωνόμαστε τον τίτλο του αμαρτωλού κι αφήνουμε τους άλλους να ζουν στην ψευδαίσθηση της βεβαιότητας της αναμαρτησίας τους.

Δεν αξίζει να μιλήσω για το τι προηγήθηκε, για το πώς έγινα πόρνη. Η ιστορία δεν θα είχε τίποτε συγκλονιστικό, τίποτα το πρωτόγνωρο ενώ κάθε φορά που τη διηγούμαι θα πρέπει να ακροβατώ στο πώς θα πω, πώς θα παρουσιάσω ή πώς θα εξηγήσω όλα όσα με οδήγησαν ως εκεί. Κείνος που λέει μια ιστορία κρατάει ένα κλειδί. Όποια πόρτα θέλει ανοίγει κι όσο θέλει την αφήνει ανοιχτή. Μπορεί να σου την πει όπως θέλει έτσι που να φανεί το δικό του φταίξιμο ή να λάμψει σαν αθώο περιστέρι βασανισμένο. Μα και πάλι ποιος ξέρει πόσο φταίει ο καθείς; Πέστε μου, εσείς που σκέφτεστε την δική σας ιστορία τη βλέπετε σήμερα όπως πριν από μερικά χρόνια; Οι κουβέντες με τις συναδέλφους μου τις ώρες που περιμέναμε πελάτη ή όταν δυο-δυο μοιραζόμασταν τον πόνο μας μαζί με το φαγί μας με έπεισαν πως αν και πάντα υπάρχουν μικροδιαφορές, ωστόσο πάνω-κάτω οι ιστορίες είναι

ίδιες. Τώρα, μετά από τόσα χρόνια μπορώ άνετα να παραδεχτώ πως η συνταγή που με οδήγησε στο κρεβάτι του πληρωμένου έρωτα είχε κι απ' τα δυο συστατικά: και δικό μου φταίξιμο και πράγματα που με ξεπέρναγαν.

Ήταν πολύς ο καιρός μετά τη συνάντηση μαζί Του που δεν μπορούσα να εξηγήσω το «γιατί». Το γιατί πήρα την τρελή απόφαση να πάω να Τον συναντήσω. Οι δάσκαλοι σε τούτον τον τόπο, σε τούτο το λαό πιάνουν τα άκρα. Τα άκρα της απόλυτης αυστηρότητας. Μα για αυτόν λέγαν πως ήταν γλυκός και πράος. Και πράμα πρωτάκουστο για όλους τους ραββί λέγανε πως μιλούσε καλά για μας, τις πόρνες. Το σχολίαζαν κοροϊδευτικά δύο πελάτες μου που περίμεναν στην αίθουσα αναμονής. (Συνήθως οι πελάτες μου περιμένουν αμίλητοι και νευρικοί σαν τύχει να συναντηθούν. Μα εκείνοι, με χαμένη κάθε αίσθηση ηθικής, ξένοιαστοι για το τι περίμεναν να κάνουν σχολίαζαν τη φράση του: "Οι τελώνες κι οι πόρνες τραβάνε πρώτοι, οδηγοί για τη βασιλεία των Ουρανών". Πέταξαν ένα-δυό υπονοούμενα για το ποιόν ενός τέτοιου δασκάλου. Ο ένας έκοβε κι ο άλλος έραβε. Μίλησαν και για έναν τελώνη που ο δάσκαλος πήγε σπίτι του κι έφαγε. "Ωρα να τον δούμε και σε δημόσιο χώρο με καμιά πόρνη" απάντησε ο άλλος. Τούτη τη φράση την άκουσα καθαρά μιας κι εκείνη ακριβώς την ώρα άνοιξα την πόρτα μου για να δεχθώ τον έναν απ' αυτούς.)

Έτσι μου μπήκε η ιδέα. Είχα σκοπό να μετρήσω την αντοχή του. Εννοούσε όσα έλεγε ή ήταν απλώς λόγια; Η "δουλειά" μου με είχε κάνει να μην πιστεύω τα λόγια των ανθρώπων. Άκουσα πως θα έτρωγε στο σπίτι ενός Φαρισαίου. Κόσμος πολύς είχε μαζευτεί απέξω. Άλλοι έβλεπαν στο πρόσωπό του το βασιλιά που θα διώξει τους μισητούς Ρωμαίους, άλλοι τον γιατρό που νικά τον ανίκητο εχθρό, το θάνατο. Ζωηρές συζητήσεις είχαν ανάψει στον περίβολο. Εγώ περπατούσα βιαστικά και ταυτόχρονα προσεκτικά. Κρατούσα στα χέρια μου το δώρο μου.

Η αλήθεια ήταν πως η ιδέα γι αυτό δεν ήταν δική μου. Πριν τέσσερις ημέρες η Μαρία, η αδελφή του αναστημένου Λαζάρου αγόρασε μύρο και του το έχυσε στο κεφάλι. Σκέφτηκα να κάνω κι εγώ το ίδιο. Βέβαια εκείνη ήταν η αδελφή του φίλου του. Μια καθωσπρέπει γυναίκα με άμεμπτη συμπεριφορά που μάλιστα καθώς άκουσα την είχε ο

ίδιος επαινέσει. Ενώ εγώ; Θα δεχόταν μύρο από εμένα; Εγώ ήμουν πόρνη.

Πώς μπορείς και συγκρίνεις τον εαυτό σου με τη Μαρία; άκουγα μια φωνή μέσα μου.

Τι κοινό έχετε εσείς οι δυο;

Εκείνη είχε κάθε δικαίωμα να το κάνει. Στο κάτω-κάτω ανέστησε τον αδερφό της.

Εσύ τι δικαιολογία έχεις;

Για ποιο λόγο να του προσφέρεις μύρο;

Ύστερα λες πως τον εκτιμάς. Δεν καταλαβαίνεις σε τι δύσκολη θέση θα τον φέρεις;

Τον εκθέτεις. Τι θα σκεφτεί ο κόσμος; Θα σας θεωρήσουν...

Κάποιοι το λένε κιόλας ανοικτά πως έχει παρέες μαζί σας.

Μην πας! δε χωράς εκεί.

Κι έπειτα ... τι θα κάνεις αν σε αποπάρει; Αν σου φερθεί σκληρά; Θα το αντέξεις;

Σε μια Χαναναία γυναίκα μίλησε πολύ σκληρά κάποτε.

Κι εκείνη τι ζητούσε; Τη γιατρεία της κόρης της. Ενώ εσύ ...

Αλήθεια, τι ζητάς εσύ;

Τι ακριβώς θέλεις από το Ραββί;"

Τούτη η τελευταία ερώτηση με ζάλισε περισσότερο από όλες.

Τι θέλω; Γιατί πηγαίνω εκεί;

Παραλίγο να με σταματήσει. Μα τότε ήταν που την έκανα στην άκρη και όρμησα. Σαν τρελή πήρα το κομπόδεμά μου, το χρήμα που μάζευα όλα τα χρόνια για τα γερατειά μου, το χρήμα που μάζεψα με αγωνία και αμαρτία, το χρήμα που εισέπραττα πουλώντας το κορμί και την ψυχή μου και όρμηξα στον μυρεψό. Είχα ξαναμπεί εκεί πολλές φορές μα τούτη τη φορά πήγα στο μέρος που είχε τα ακριβά αρώματα, στο βάθος του μαγαζιού. Προσπέρασα τα φτηνά αρώματα που συνήθως ψώνιζα για τις καθημερινές μου ανάγκες οι άνθρωποι -οι πελάτες μου θέλουν να μυρίζω ωραία για να ξεχνούν την κάθε είδους δυσωδία της ψυχής τους- και πλησίασα στο άρωμα της νάρδου. Έπειτα έκανα μεταβολή και γύρισα στη βιτρίνα του μαγαζιού. Εκεί βρίσκονταν δοχεία, αληθινά κομψοτεχνήματα. Τα έβαζαν στη βιτρίνα οι μυρεψοί για να τραβούν το μάτι. Τα αρώματα δεν ελκύουν σ' όποια βιτρίνα κι αν τα τοποθετήσεις. Τα μάτια αρπάζουν από μακριά. Η οσμή συχνά σε κρατά δεμένο για πάντα. Διάλεξα το ωραιότερο, αλάβαστρο. Πέρναγε από

μέσα του το φως κι άφηνε τις ραβδώσεις του να αντιφεγγίζουν. Ο μυρεψός κόντεψε να πεθάνει από το φόβο του όταν με είδε να το πιάνω. Του το δωσα και του 'πα να το γεμίσει νάρδο ολοκάθαρη. Με κοίταξε με το βλέμμα που κοιτούν έναν τρελό. Έμεινε για λίγο ακίνητος κι αμίλητος κι ύστερα είπε:

“Σ' όλες τις δουλειές ο έρωτας τυφλώνει, μα στη δική σου είναι ολέθριος”.

Με κοίταξε ξανά σαν να ήθελε να με αποτρέψει. Μέσα του πάλευαν το εμπορικό του δαιμόνιο με τη λύπηση για κάποιον που σε μια στιγμή ξεπούλαγε τη ζωή του. Το δικό μου βλέμμα ήταν τόσο απόφασιστικό που ξανάγινε ο απλός έμπορος.

“Έχεις να το πληρώσεις” ρώτησε, με στεγνή φωνή τώρα. “Κοστίζει μια περιουσία”.

Τράβηξα το πουγγί μου και το άνοιξα. Το άδειασα επάνω στον μαρμάρινο πάγκο του. Τα χρυσά νομίσματα κάνουν ένα μουντό θόρυβο, καθόλου χαρούμενο ή καμπανιστό. Ίσως να φταίει το αίμα που 'χει χυθεί για το χρυσάφι. Δεν τα άγγιξε. Τα μέτρησε με τα μάτια. Γιατί άραγε; Τα λεφτά τα χρειαζόταν, σε δυο μέρες ήταν Πάσχα.

Μου γέμισε το δοχείο κι έφυγα. Τα ρέστα τού τα χάρισα. Σε μια τέτοια σπατάλη, το να πάρει κανείς ρέστα καταντούσε σχεδόν αναίδεια. Τα ρέστα της ζωής μου.

Μπήκα αμίλητη στο σπίτι. Ένωσα όλα τα βλέμματα να με καρφώνουν. Δεν έλειψαν ούτε τα βλέμματα των μαθητών του. Είχαν καθίσει δεξιά και αριστερά του και με κοιτούσαν.

Δεν σήκωσα τα μάτια παρά για να κοιτάξω Εκείνον. Τον είχα ξαναδεί πίσω από το μισόκλειστο παράθυρό μου, καιρό πριν, να περπατά στο δρόμο. Μα τώρα τον έβλεπα πρόσωπο με πρόσωπο. Ήθελα να κατεβάσω το βλέμμα γρήγορα, μην πάρει το βλέμμα μου για αναίδεια, μα κάτι μέσα στο δικό του με εμπύχωσε. Ένωσα ότι το να κοιτάζω εκείνο το σταθερό, ήρεμο βλέμμα θα μπορούσε να αποτελέσει το ευτυχές υπόλοιπο της ζωής μου. Τι λέω; το να τον κοιτάζω έφτανε για να γεμίσει μια αιωνιότητα.

Ένας σεισμός με συντάρραξε. Μέσα σε μια στιγμή μονάχα ένωσα να περνάει εμπρός στα μάτια μου όλη η ζωή μου. Ένωσα πως εκεί μπροστά του μπορούσα να την ξαναπαίξω. Να την ξανακερδίσω ή να

την χάσω για πάντα. Δεν ήξερα γιατί, δεν ήξερα πώς, ήξερα μόνο ότι γινόταν.

Τα όσα ακολούθησαν τα ξέρετε. Τα ξέρουν όλοι εδώ στα Ιεροσόλυμα. Φορές-φορές νιώθω πως τα ξέρει όλος ο κόσμος. Σαν να πραγματοποιήθηκαν τα λόγια του πως τούτη η πράξη μου θα μολογιέται στους αιώνες. Τα πόδια μου λύγισαν, τα δάχτυλά μου έλυσαν τα μαλλιά μου, με ένα απαλό ήχο, σαν το αυγό που σπάει, ο αλάβαστρος άνοιξε και γέμισε το σπίτι από τη μυρωδιά. Δεν ξέρω αν ήταν η μυρωδιά που έκανε το κορμί μου να θέλει να λιποθυμήσει. Δεν τόλμησα να αγγίξω σαν τη Μαρία την κεφαλή του. Στα πόδια του το χυσα .....

2

Ό,τι ακολούθησε θέλω τώρα να σου πω. Αυτά που δε γράφτηκαν σε κανένα βιβλίο.

Γύριζα σαν την τρελλή στους δρόμους. Δεν είχα τίποτε από την προηγούμενη ζωή μου. Δεν είχα ούτε σπίτι, -δεν ήθελα πλέον να ζω σε εκείνο το σπίτι αλλά και ποιος να ρθει πια, ακόμα κι αν το ήθελα;- , δεν είχα κομπόδεμα, δεν είχα ούτε ρουτίνα να φωλιάσω μέσα σ' αυτή. Έπρεπε να τα ξαναχτίσω όλα από την αρχή.

Περπατούσα στους δρόμους κι έβλεπα να με δείχνουν. Μουρμούριζαν κάποιοι, κάποιοι άλλοι έβριζαν φανερά. Μα εμένα δε με ένοιαζε. Δεν ήταν που με προστάτευε η ξετσιπωσιά της προηγούμενης ζωής μου. Ούτε η υποταγή στη μοίρα που με είχε κυβερνήσει με σιδερένιο χέρι τόσα χρόνια. Τώρα ήταν αλλιώς. Μέσα μου κρατούσα άγκυρα το πρόσωπό του. Ξεδιψούσα με τα λόγια του. Κάθε μορφή ανθρώπου νέ-ου, γέρου αλλοιωνόταν για να γίνει τελικά η μορφή εκείνου. Κείνο το βράδυ πίστεψα ότι όλοι οι άνθρωποι μοιάζουν. Όχι μεταξύ τους. Αλλά γιατί όλοι μοιάζουν σε κείνον.

Είχα ξεχάσει την πείνα, τη δίψα, την κούραση. Έμοιαζε ο χρόνος να χει σταματήσει. Τα πόδια μου ήταν ελαφρά κι η καρδιά μου γεμάτη δύναμη. Είχε μιλήσει για μένα. Είχε διαφωνήσει με έναν από τους μαθητές του για χάρη μου. Είχε δεχθεί την προσφορά μου.

Ένας μόνο λόγος του έμενε σκοτεινός στο μυαλό μου. Είχε μιλήσει για τον ενταφιασμό του. Λόγος σκοτεινός για έναν νέο άντρα με σφρίγος και ζωντάνια. Λόγος περίεργος για κάποιον που τόσο αγαπούσε ο λαός ώστε να τον υποδεχθεί όχι απλώς σαν βασιλιά αλλά σαν μεσσία

στην πόλη μας. Λόγος ακατανόητος για τον μόνο που όχι μια αλλά τρεις φορές είχε νικήσει το θάνατο. Στην δωδεκάχρονη κόρη του αρχισυνάγωγου, στο μικρό γιο της χήρας και τέλος στον τετραήμερο νεκρό φίλο του είχε αντιπαλέσει με τον ανίκητο εχθρό και τον είχε κατατροπώσει. Γιατί λοιπόν μιλούσε για θάνατο; Για ενταφιασμό;

Όταν πια τα πόδια μου δεν άντεχαν άλλο κάθισα σε μια γωνιά του δρόμου και περίμενα. Έκλεισα τα μάτια και τον ένιωσα πλάι μου, είχε ανοίξει την αγκαλιά του και με περίμενε. Τρόμαξα. έδιωξα τη σκέψη γρήγορα απ' το μυαλό μου. Το κάκισα που γεννούσε τέτοιες ιδέες. Όμως εκείνος ξαναγύριζε. Με ένα βλέμμα καθαρό, μια όψη λαμπερή, απαστράπτουσα κράταγε την αγκαλιά του ανοικτή και με περίμενε. Δεν ένιωθα πια η πόρνη. Δεν ένιωθα καν γυναίκα. Ένιωθα σαν το μικρό παιδί που θέλει να τρέξει πίσω στην αγκαλιά του πατέρα, στην μόνη αγκαλιά που του πρόσφερε ασφάλεια, σιγουριά, συγχώρεση. Τον άκουσα να μιλάει.

“Μη φοβάσαι την αγάπη μου, μη φοβάσαι την αγάπη σου, μου είπε. Ούτε εγώ τη φοβάμαι. Η τέλεια αγάπη πετάει έξω κάθε φόβο. Αυτό είναι το δικό σου κλειδί για τον Παράδεισο: η αγάπη. Μην το πετάξεις.” Κάπου εκεί αποκοιμήθηκα.

Δεν θυμάμαι πως κύλησε η επόμενη μέρα. Εκείνο που δε θα ξεχάσω ποτέ είναι το τέλος της επόμενης νύχτας. Ξημέρωνε. Γύριζα στην πόλη ψάχνοντας να τον δω έστω κι από μακριά. Τα πρώτα κοκόρια είχαν λαλήσει, όταν άκουσα λυγμούς. Λυγμούς αντρίκιους, βαριούς μαζί μ' ένα αναφιλητό. Μέσα στο φεγγαρόφωτο είδα έναν άντρα να κλαίει. Ένας άντρας που κλαίει είναι πάντα κάτι πολύ ξεχωριστό έστω κι αν είναι μόνος, στο σκοτάδι. Τον κοίταξα και τον γνώρισα. Ήταν μαθητής του. Ήταν αυτός που στεκόταν πάντα δίπλα του, ο πιο δυναμικός, εκείνος που θύμωσε με τον Ιούδα που τσιγκουνεύτηκε το δικό μου μύρο. Το κορμί του συνταραζόταν από τους λυγμούς κι ολότελα παράξενα για μένα το λάλημα ενός δεύτερου πετεινού έφερε νέο κύμα θλίψης στην ψυχή του. Ήθελα να τον πλησιάσω, να τον παρηγορήσω και ταυτόχρονα να τον ρωτήσω τι τον πόναγε τόσο. Μα τον φοβόμουν. Τόσα χρόνια είχα μάθει να φοβάμαι τους άντρες. Κοίταξα γύρω μου να δω πού βρίσκομαι. Είχα φτάσει έξω από την αυλή του Καϊάφα.

Κόσμος μπαινόβγαινε μέσα στη νύχτα, μα εκείνο που πάγωσε το κορμί μου ήταν όταν τον είδα. Δεν ήταν όπως εχθές. Τα χέρια του ήταν δεμένα και στο δεξί του μάγουλο φαινόταν καθαρά το αποτύπωμα μιας παλάμης. Ήταν κουρασμένος. Ήταν θλιμμένος, μα δυνατός. Γύρισε το βλέμμα και με κοίταξε. Όρκο παίρνω πως εκεί που στεκόμουν δεν φαινόμουν, κανενός δαυλού το φως δεν έφτανε ως το μέρος μου. Ωστόσο είμαι σίγουρη πως με κοίταξε και πως -μη με πάρετε για τρελή- μου χαμογέλασε. Ένα χαμόγελο πικρό, μα ήρεμο. Ένα χαμόγελο που μου έφτανε για μια ζωή.

Όταν τον πήραν τόλμησα να προβάλλω από το σκοτάδι. Ρώτησα:

-Πού τον πηγαίνουν;

-Σαν ξημερώσει θα τον πάνε στον Πιλάτο, ήταν η απάντηση μαζί με ένα περιφρονητικό βλέμμα.

Ο άντρας με είχε αναγνωρίσει. Ο ανόητος δεν σκέφτηκε ότι κι εγώ τον είχα αναγνωρίσει...

Χαμένη καθώς τριγυρνούσα μέσα στους δρόμους πέρασα το πρώτο κύμα, τον πρώτο πειρασμό. Τότε δεν ήξερα πως θα ακολουθούσαν κι άλλοι. Ξεκίνησε σαν μια επίμονη φωνή. Την έδιωχνα, ερχόταν πάλι.

-Καλά να πάθεις! Τι δουλειά είχες εσύ μ' αυτόν;

-Τι ζήτηγες στο σπίτι του Φαρισαίου;

-Κάνεις λάθη! Έκανες ένα ακόμα. Το μεγαλύτερο ίσως.

-Γιατί δεν γυρίζεις πίσω; Είσαι πόρνη. Φαντάστηκες πως με τα νομίσματά σου θα ξεπληρώσεις το βίο σου;

-Κι εκείνος που πίστεψες ποιος ήταν; Ένας αγύρτης! Ένας χαμένος! Σε λίγο θα χάσει τη ζωή του.

-Κι εσύ; Εσύ τι θα κάνεις; Πάλι με τους χαμένους; Είχες κάτι. Μια σταθερή δουλειά. Εντάξει, όχι την καλύτερη. Εντάξει, εντάξει τη χειρότερη. Αλλά τώρα, τι έχεις; Τώρα δεν έχεις τίποτε. Τα έχασες όλα.

Βούιζαν οι φωνές σα σφήκες μέσα στο κεφάλι μου, τόσο δυνατά, τόσο επίμονα που άρχισα ασυναίσθητα να κουνάω τα χέρια, να κουνάω το κεφάλι για να τις διώξω. Έκλαιγα. Τα μάτια μου πλημμύριζαν δάκρυα με μια ένταση που ποτέ δεν είχα ξαναζήσει. Πονούσα. Τον αγαπούσα και θα τα περνούσα όλα αγόγγυστα για χάρη του φτάνει μόνο να είχα τη σιγουριά της ύπαρξής του.

Σε λίγο λυγμοί ανατάραζαν το κορμί μου ολάκερο. Ένιωθα να συντρίβομαι από το πελώριο "γιατί" που μου εξακόντιζε κείνος που μου

ψιθύριζε –λάθος- που κραύγαζε και κάγγαζε και επαιρόταν μέσα στο μυαλό μου. Ήθελα να φωνάξω, μα ήταν ξημέρωμα. Θα με μάζευε η περίπολος κι εγώ θα ‘χανα οριστικά την ελπίδα να τον ξαναδώ. Δάγκωσα τα χείλη με δύναμη και μούγκρισα από τον πόνο ως τα κατάβαθά μου. Όχι από τον πόνο των χειλιών. Από τον άλλο...

Ύστερα σωριάστηκα στο χώμα, υγρό από την πρωινή πάχνη, μη θέλοντας να συνεχίσω τη ζωή μου. Τότε τον άκουσα ξανά. “Η αγάπη σου είναι το κλειδί σου” ξανά 'πε. Τον είδα να χαμογελά και να χάνεται μέσα στην αχλύ του πρωινού, εκείνου του πρωινού, παραμονή Πάσχα.

Έξω από την αυλή του πραιτορίου στάθηκα με τις ώρες. Δεν με ένοιαζε που δε μπορούσα να μπω μέσα. Σιγά το μίasma. Τι σημασία είχε πια το Πάσχα; Έχανα ό,τι είχα και μια γιορτή θα με έκανε να σταματήσω; Μα οι άλλοι; Α! Οι άλλοι έμειναν απέξω. Ήτανε μίasma λέει να μπουν μέσα στο πραιτόριο, να βρεθούν μαζί με τους Ρωμαίους παραμονή τέτοιας γιορτής.

Μα την πίστη μου περίεργος λαός που είμαστε.

Μας νοιάζει το Πάσχα και το Σάββατο, μετράμε τα βήματά μας και το μήκος του φορέματός μας και σκοτώνουμε αλύπητα ό,τι πιο ευγενικό έβγαλε η φυλή μας.

Δεν τρώμε χοιρινά, μα τρέχουμε να κυλιστούμε σα γουρούνια στα κρεβάτια του αγορασμένου έρωτα. Είμαστε ικανοί να σταματήσουμε την άνοιξη αν τύχει κι έρθει λάθος μέρα.

Είμαστε ξεχωριστοί, τάχα, και μας αξίζει κάθε εύνοια του ουρανού μόνο και μόνο γιατί το λέει το αίμα μας. Κουνάμε στον αγέρα το όνομα του Μωυσή και του Αβραάμ για να ξορκίσουμε κάθε υποψία ότι μοιάζουμε με τους υπόλοιπους ανθρώπους.

Δουλωθήκαμε στους Ρωμαίους και περιμένουμε πάντα ένα βασιλιά για να μας σώσει. Κι ωστόσο οι άρχοντές μας γίνανε ένα με τους κατακτητές. Πίνουν και τρώνε μαζί -δεν εννοώ φυσικά πως κάθονται στο ίδιο τραπέζι, όχι- απλά τρώνε και πίνουνε μαζί το αίμα του λαού.

Κι ο λαός; Ο λαός καταπίνει ό,τι του σερβίρουν. Του αρέσει το δόλωμα του “ξεχωριστού”. Τιμπάει πάντα. Είμαστε λέει ξεχωριστοί. Εγώ βέβαια στο επάγγελμά μου πάντα τους ξεχωρίζω τους συμπατριώτες μου πελάτες...

3

Όπως απλώνει το λάδι πάνω στο νερό της θάλασσας. Έτσι άπλωσε στο πλήθος που μαζεύτηκε έξω από το πραιτόριο το μίσος κι η κακία. Δεν χρειάστηκαν πάνω από πεντέξι φαρισαίους προσεκτικά μοιρασμένους ανάμεσά τους για να απλωθεί το δηλητήριο. Κοίταζα το πρόσωπο μιας μεσόκοπης γυναίκας πως άλλαξε σιγά-σιγά. Όταν ήρθε ήταν κουρασμένη, ξευχτισμένη. Φαινόταν καθαρά πως την τραβούσε μια περιέργεια. Μια περιέργεια άρρωστη που έχουμε όλοι μας σαν πρόκειται να δούμε να αλλάζει η μοίρα ενός ανθρώπου προς το χειρότερο. Ένας πελάτης μου, Έλληνας, που του άρεσε να μου κάνει μάθημα κάθε φορά που ερχότανε μαζί μου (ίσως να νόμιζε πως έτσι ησύχαζε λίγο τις ενοχές του) έλεγε πως κι ο δικός του λαός είχε αυτό το χούι.

Είδα εκείνη τη γυναίκα να ξυπνά σιγά-σιγά. Το πρόσωπό της να χάνει την περιέργεια που μεταβαλλόταν σε μίσος. Σε λίγο με στριγγή φωνή κραύγαζε: “Πάρτον, πάρτον και σταύρωσέ τον”. Το πλήθος την ακολούθησε και σε λίγο το ρυθμικό “πάρτον-πάρτον” έμοιαζε με τον ήχο των καρφιών που καρφώνονταν από τώρα στα χέρια και τα πόδια του. Την έβλεπα να φωνάζει και μόλο που δεν την ήξερα πίστευα πως κάπου την έχω ξαναδεί. Και τότε... Τότε θυμήθηκα! Τι βάσανο είναι στον άνθρωπο η μνήμη! Ήταν εκείνη η ίδια γυναίκα.... Στάθηκα δίπλα της και ψιθύρισα: “Ωσανά, ωσανά υιός Δαβίδ”!

Πώς άκουσε τη φωνή μου; Θα ταν η ψυχή της που την ακούμπησε στα αυτιά της. Με κοίταξε με βλέμμα τρομαγμένο. Ύστερα πήρε δύναμη από τα “άρον, άρον” που άκουγε γύρω της. Με κοίταξε μ' οργή.

“Οι άνθρωποι κάνουν λάθη, είπε. Καλό είναι που το καταλάβαμε. Που καταλάβαμε την αλήθεια!”

Εγώ την αλήθεια την έβλεπα μπροστά μου. Στεκόταν εκεί στο μπαλκόνι του Πιλάτου. Ματωμένος, με το χιτώνα να χει κολλήσει πάνω στο κορμί, με το μέτωπο γεμάτο πηγμένα αίματα, με δυο μάτια γεμάτα πόνο αλλά και βεβαιότητα. Κρατούσε το κορμί τεντωμένο με την αρχοντιά ενός πρίγκιπα κι ωστόσο είχε το βλέμμα του στοργικού πατέρα. Μας κοίταζε όπως ένας πατέρας κοιτάζει ένα παιδί που ατακτεί, που δεν ξέρει τι ζητά. Ήταν εκεί, θύμα της κακίας μας και μαζί ελεγκτής μας.

Ήταν υπέροχος και άθλιος, ήταν αξιολύπητος κι αξιοζήλευτος.

Ήταν άνθρωπος στην ομορφιά και στην κατάντια του.

Οι λίγες εκατοντάδες μέτρα από το πραιτόριο ως το Γολγοθά μου φάνηκαν ότι κράτησαν αιώνες. Τώρα πια συνειδητοποιούσα τι εννοούσε όταν μίλαγε για ενταφιασμό. Ήξερε! Ήξερε τι τον περίμενε! Αλλά αν ήξερε, τότε και μπορούσε... Μπορούσε να τα αποφύγει όλα αυτά. Ένας που ξέρει το μέλλον, ένας που ανασταίνει νεκρούς ...(Νεκρούς είχε αναστήσει τρεις... όχι είχε αναστήσει τέσσερις. Είχε αναστήσει κι εμένα. Με είχε βγάλει μέσα από τη ζωή μου με ένα τρόπο όχι λιγότερο θαυμαστό από εκείνον που έβγαλε το Λάζαρο από τον τάφο!)

Τότε γιατί; Απ' όλα τα "γιατί" της ζωής μου εκείνο με βασάνιζε περισσότερο. Γιατί αφού μπορούσε, άφησε να συμβούν τα πράγματα έτσι; Μέσα σε εκείνο το "γιατί" ζηταγε να χωθεί κι ο άλλος.

Περπατούσα ανάμεσα στο πλήθος που τον συνόδευε στο Γολγοθά και πιο δυνατά από τις φωνές τους άκουγα τη δική του μέσα στο μυαλό μου.

-Αν εκείνος δεν μπορεί να σώσει τον εαυτό του τότε ούτε για σένα μπορεί να κάνει τίποτε.

-Έχεις χάσει τα πάντα.

-Δεν σώζει αφού δεν σώζεται.

-Δε βλέπεις τους μαθητές του πώς τον εγκατέλειψαν; Μόνο εκείνος ο νεαρός έμεινε πλάι του. Μάλλον δε θα καταλαβαίνει τον κίνδυνο.

-Και το κυριότερο: με εσένα δε γίνεται τίποτε. Μια στιγμή, όσο σπουδαία κι αν είναι, δε φτάνει για να σου χαρίσει τη σωτηρία!

Τι μπορούσε κανείς να απαντήσει σε τόσο λογικές ερωτήσεις; Νιώθει τη λογική τους κι όμως θέλει να τις απορρίψει. Θέλει να πιστέψει πως τα πράγματα είναι διαφορετικά από ότι φαίνονται.

Τότε κατάλαβα πώς σε τέτοιες στιγμές πρέπει απλά να συνεχίζεις. Δε χρειάζεται να απαντάς. Δεν έχεις τι να απαντήσεις. Χρειάζεται απλά να συνεχίζεις.

Κι εγώ συνέχιζα. Περπατούσα αμίλητη στην άκρη της πομπής με το κεφάλι σκυφτό. Σε μια στιγμή σταμάτησαν.

-Γιατί σταμάτησαν; Τι συμβαίνει; Μήπως κάτι άλλαξε; Μην ήρθε η ώρα του θαύματος;

Τεντωνόμουνα να δω, μα δεν έβλεπα. Άκουσα όμως μια φωνή. Την ίδια λέξη από πολλά στόματα: - 'Έπεσε! Άλλος το έλεγε με λύπηση άλλος με αδιαφορία, κάποιιοι με κακία.

Έπεσε!

Δεν μπορεί να μιλούσαν για κανένα άλλον παρά για εκείνον.

- Ωστε δεν άντεξε;

-Ωστε η πορεία θα σταματούσε εδώ; Δεν είχε έρθει λοιπόν η ώρα του θαύματος;

Μια φωνή έδινε τώρα συνέχεια σε όσα δεν έβλεπα.

-Εμπρός!

-Ποιος είναι αυτός;

-Ο Σίμωνας, ο πατέρας το Αλεξάνδρου και του Ρούφου. Του ζήτησαν φαίνεται να κουβαλήσει το σταυρό.

-Αν σκύβει τόσο ο Σίμωνας, σκέψου τι βάρος έχει. Φυσικό ήταν να λυγίσει.

Ένα μικρότερο δράμα μέσα στο μεγάλο δράμα παιζόταν εκεί λίγα μέτρα μπροστά μου αλλά εγώ δεν μπορούσα να το δω. Ήθελα να τρέξω και να πέσω στα πόδια του. Ήθελα να ικετέψω, να του δοθεί χάρη. Ήθελα να χω όλο τον πλούτο του κόσμου όχι για να αγοράσω μύρο αλλά για να τον εξαγοράσω εκείνον. Αλλά ένιωθα πως η δική μου ώρα είχε περάσει. Ένιωθα πως εκείνη την ώρα, εκείνος ήταν μόνος του. Ότι έπρεπε να είναι μόνος. Αφού οι άνθρωποι του έκαναν ό,τι του έκαναν πώς μπορούσα εγώ, ένας άνθρωπος, να τον πλησιάσω; Όταν εκείνη την εκκωφαντική έλλειψη λέξεων συμπάθειας δε διέκοπτε ούτε η φωνή της μάνας του πώς μπορούσα εγώ να μιλήσω;

Μου φαινόταν πως τα άκουγα κι εγώ, τόσο σίγουρη ήμουν για εκείνα που θα του κραύγαζε ο Πειραστής εκείνη την ώρα στο κεφάλι:

-Βλέπεις όλοι σε εγκατέλειψαν! Κανείς δε σε υπερασπίζεται! Ούτε η μάνα που σε γέννησε δε φωνάζει! Όλοι, όλοι σε εγκατέλειψαν!!! Κι ο Θεός σε εγκατέλειψε!!!!

-Μπορούσες να χεις γίνει Βασιλιάς τους! Δεν θέλησες. Θέλησες να τους κερδίσεις ελεύθερους!!! Ποτέ κανείς δε τους κέρδισε όταν ήταν ελεύθεροι. Ούτε ο Θεός στον παράδεισο! Κι από κει του τους άρπαξα. Οι άνθρωποι δε θέλουν λευτεριά. Θέλουν ψωμί και καμουτσίκι! Παραδέξου την ήττα σου!

Ήταν τόσο δυνατές οι φωνές μέσα μου που λιποθύμησα.

Ποτέ δε θα συγχωρέσω τον εαυτό μου που λιποθύμησα. Όταν συνήρθα, έτρεξα με όσες δυνάμεις μου είχαν απομείνει προς την κορφή του φοβερού λόφου. Τον είχαν σταυρώσει. Βρισκόταν εκεί κρεμασμένος πάνω σε κείνο το σατανικό μηχάνημα που είχε εφεύρει η ανθρώπινη κακία. Με δυο τεράστια καρφιά να χουν τρυπήσει τα χέρια του. Στον καρπό. Και άλλα δυο στα πόδια του. Σε εκείνα τα πόδια που δυο μέρες πριν είχα λούσει με τα μύρα και τα δάκρυά μου. Κρεμόταν από τα χέρια και τα πλευρά του έκλειναν από το βάρος του κορμιού. Πίεζε τα πόδια του πάνω στα καρφιά για να ανασηκώσει το κορμί για να δώσει λίγο χώρο στο στήθος του να ανοίξει και να πάρει αέρα. Μα αυτό του προκαλούσε αφόρητο πόνο. Πόνο που δεν τον καταλάβαινες από μορφασμούς αλλά από τον ιδρώτα που ανέβλυζε εντονότερα εκείνες τις στιγμές. Έπειτα αφηνόταν πάλι να πέσει μα σε λίγο η ανάγκη για ανάσα ήταν τόσο μεγάλη που πίεζε ξανά να ανασηκωθεί.

Ήθελα να φωνάξω, να κραυγάσω και να τα βάλω με όλους: με τους ανθρώπους που τον καταδίκασαν σε εκείνο το φοβερό μαρτύριο, με τους ανθρώπους που ανακάλυψαν το μαρτύριο αυτό. Τέλος ... ναι, τέλος με το Θεό που τους επέτρεπε να φέρονται έτσι. Ήξερα για ένα Θεό δίκαιο και τιμωρό. Ένα Θεό που επέτρεπε να λιθοβοληθεί ένας άνθρωπος μόνο και μόνο αν παρέβαινε το Μωσαϊκό νόμο. Πού ήταν λοιπόν αυτός ο Θεός;

Φοβόμουν να ξεστομίσω το λόγο, τον έδιωχνα από τη σκέψη μου όταν άκουσα τη φοβερή κουβέντα από το στόμα του. Βγήκε σαν παράπονο, σα λυγμός και σαν αίνιγμα:

-Ελωϊ, ελωϊ λαμά σαβαχθανί;

Ώστε ένιωθε εγκαταλελειμμένος; Δεν είχε λοιπόν ένα μυστικό τρόπο να επικοινωνεί με εκείνον που θεωρούσε Πατέρα του; Δεν ήταν λοιπόν μόνο του μυαλού μου κείνοι οι Πειρασμοί;

Άκουσα κάτι ανόητους να μιλάνε για τον Ηλία, μα δεν απάντησα. Εκείνον που βρίσκεται στον πόνο συχνά τον περιγελούν οι άνθρωποι. Ίσως έτσι να θεωρούν ότι ξορκίζουν το κακό από κοντά τους.

Μαζί με τους άλλους άκουσα και τον ένα ληστή να μιλά. Βαριανάσαινε, αφού δεν μπορούσε να πάρει αέρα. Τούτο δεν τον εμπόδισε να περιγελά. Είχε ένα ύφος άγριο και μοχθηρό. Ένιωθε πως επιτέλους εκείνος κι ο Ραββί ήταν το ίδιο.

“Τι διαφορά κι αν έζησα καλά ή όχι; Ληστής εγώ, δάσκαλος εκείνος, σε διπλανούς σταυρούς καταντήσαμε. Τίποτε δεν υπάρχει. Η ζωή είναι παράλογη”.

Δεν μπορούσα να ξεχωρίσω πόσα άκουγα έξω και πόσα μέσα στο κεφάλι μου. Σα σφυριά με χτυπούσαν οι λέξεις. Τότε άκουσα τον άλλο ληστή να του απαντάει. Είχε κρατήσει λίγη από την ανθρωπιά του. Λίγες σταγόνες δικαιοσύνης και αυτοσυνηδησίας.

-Δεν φοβάσαι το Θεό που βρίσκεσαι στην ίδια τιμωρία. Εμείς καλά να πάθουμε αλλά τούτος εδώ; Ετούτος τίποτα κακό δεν έχει κάνει.

Ύστερα μάζεψε όσες δυνάμεις του δινε ο λιγοστός αέρας στα πνευμόνια του και γύρισε το βλέμμα στο Ραββί. Το βλέμμα του είχε γίνει παιδικό. Πώς μπορεί να κρυφτεί τόσα χρόνια στο πρόσωπο ενός ληστή ένα παιδί; Μα τώρα εκείνος ο φοβερός ληστής είχε γίνει ξανά ένα παιδί. Ένα παιδί που νιώθει πως έκανε λάθος, πως δεν αντέχει να στενοχωρεί άλλο τον πατέρα. Ένα παιδί που θυμάται και συνειδητοποιεί πως τα πράγματα θα μπορούσαν να πάνε καλύτερα. Και που ελπίζει, με μια παράλογη ελπίδα, πως μπορούν να πάνε καλύτερα.

-Κύριε, θυμήσου με στη Βασιλεία σου! Ήταν ο λόγος που βγήκε από το στόμα του.

Ένιωσα κάτι να με σκίζει εκείνη τη στιγμή. Ό,τι έλεγε ο ληστής ήθελα να το πω κι εγώ. Ό,τι ένιωθε εκείνος ήταν και δική μου σκέψη. Όπως πονούσε εκείνος, πονούσα κι εγώ. Όσο έλπιζε εκείνος έλπιζα κι εγώ. Κράτησα την ανάσα μου καθώς ο Ραββί ετοιμάστηκε με κόπο να απαντήσει.

-Αλήθεια σου λέω, σήμερα κιόλας θα σαι μαζί μου στον Παράδεισο.

Και χαμογέλασε. Χαμογέλασε με κείνο το θλιμμένο του πρόσωπο κι ένιωσα για πρώτη φορά πως μας χαμογελούσε ο Θεός. Εκείνος ο αυστηρός Θεός που μας είχε δείξει την έξοδο του Παραδείσου ήταν εκεί και για πρώτη φορά χαμογελούσε. Είχε τα χέρια του ανοιχτά σαν αγκαλιά. Σα την μεγαλύτερη αγκαλιά του κόσμου έτοιμη να μας δεχτεί πάλι πίσω, όχι γιατί τα καταφέραμε, όχι γιατί γίναμε αυτό που έπρεπε αλλά γιατί με πάθος, με πάθος μεγαλύτερο από αυτό που κυνηγούσα εγώ το Ραββί, μας αγαπούσε.

Στα χρόνια που ακολούθησαν, θυμήθηκα πολλές φορές με ζήλεια το ληστή....

4

Εμεινα εκεί. Θα πρέπει να με μπέρδεψαν με τις πέτρες έτσι όπως ήμουν κουλουριασμένη γιατί κανένας δε με ενόχλησε. Ήμουν εκεί όταν ζήτησε μονολεκτικά κάτι να δροσίσει τα χείλη του. Η ξινή μυρωδιά του ξιδιού έφτασε ως τα ρουθούνια μου. Ήμουν εκεί όταν έδωσε στη μάνα του έναν καινούργιο γιο για να χει να αγαπάει.

Ήμουν εκεί σαν φώναξε το τρομερό εκείνο “Τετέλεσται”.

Ήταν λυγμικό και θριαμβικό μαζί. Είχε κάτι από ρωμαϊκό θρίαμβο και από την ήσυχη καληνύχτα ενός ανθρώπου που κουράστηκε και κλείνει τα βλέφαρα.

Ήμουν εκεί, ακίνητη, να ρουφώ κάθε λόγο του, να αποτυπώνω κάθε κίνηση του προσώπου του να ρουφώ την ανάσα του μέχρι τέλους. Ίσως γαντζωμένη στην ελπίδα ότι κάτι μπορεί να συμβεί στο τέλος.

Ήμουν εκεί σαν παρέδωσε στον Πατέρα του το πνεύμα και γέροντας το κεφάλι ανεχώρησε.

Ήμουν εκεί όταν άνοιξε ο ουρανός και μ’ αστραπές σκοτάδι και βροντές τον υποδέχτηκε. Ένωσα τη γη να συγκλονίζεται κάτω από τα πόδια μου κι άκουσα τη φωνή του φόβου ν’ ανεβαίνει από την πόλη. Είδα το σταυρό του να ταλαντώνεται κι άκουσα το ρωμαίο εκατόνταρχο να μουρμουρίζει λέξεις μεταμέλειας.

Μα εμένα δε με ένοιαζε τίποτε από όλα αυτά. Το βλέμμα μου, το είναι μου είχε καρφωθεί στα παγωμένα μάτια του. Στο σώμα του που άλλαζε σιγά-σιγά χρώμα παίρνοντας το χρώμα του κεριού. Είχε φύγει. Τότε μόνο πήρα το βλέμμα από πάνω του.

Κοίταζα δίπλα του τους δυο ληστές να προσπαθούν απεγνωσμένα να πάρουν ανάσες. Τον ένα τον λυπόμουν. Τον άλλο τον ζήλευα. Του 'χε πει πως σήμερα κιόλας θα τον έπαιρνε μαζί του στον Παράδεισο. Δε με ένοιαζε πού. Δεν ξέρω τι ήταν ο Παράδεισος. Ήξερα πως τίποτα δεν ήταν ωραιότερο από το να είσαι μαζί του. Αυτό ήταν Παράδεισος!

Σε λίγο ένας στρατιώτης έφτασε βιαστικός. Μουρμούρισε κάτι στον εκατόνταρχο κι έπειτα πήρε μια λόγχη και προχώρησε προς το σταυρό του. Κάρφωσε τη λόγχη στην πλευρά. Το σημείο απ’ όπου σε

έναν ζωντανό θα τινάζοταν πίδακας το αίμα αντέδρασε με την ηρεμία των νεκρών. Κάμποσο διάφανο υγρό κι ένα πήγμα βγήκαν από την πλευρά του. Έπειτα ο βιαστικός στρατιώτης ανεχώρησε. Ήθελε να μεταφέρει το νέο του θανάτου.

Δυο τρεις στρατιώτες στην άκρη συζητούσαν το περίεργο γεγονός του να πεθάνει κανείς τόσο γρήγορα. Μου φάνηκαν αστείοι. Εκτός αν μόλις είχαν φτάσει από τη Ρώμη δεν υπήρχε κανείς στην πόλη που να μην ήξερε τα τόσα περίεργα που είχε η ζωή αυτού του ανθρώπου. Ιστορίες διέτρεχαν τους δρόμους, άνθρωποι θεραπευμένοι που τους έδειχναν οι άλλοι αναφέροντας πλήθος αρρώστιες από τις οποίες ο Ιησούς τους θεράπευσε, κι ακόμα κομμάτια ψωμί που τα κράτησαν κάποιοι σα φυλαχτό αφού διηγούνταν πώς με πέντε ή επτά ψωμιά σαν αυτά είχε θρέψει χιλιάδες κόσμου. Είχε τη δύναμη να θρέφει τους ανθρώπους, να τους θεραπεύει, να τους ανασταίνει. Γιατί να διαλέξει το θάνατο;

Δεν κατάλαβα πότε έφτασε η νύχτα. Το σκοτάδι που είχε απλωθεί στην ψυχή μου ήταν σαφώς βαθύτερο από κείνο που κάλυπτε σιγά-σιγά τα πάντα. Δυο σκοτεινές φιγούρες ανέβηκαν στο λόφο. Από το βάδισμα κατάλαβα πως δεν ήταν πια νέοι. Τους ακολουθούσαν υπηρέτες. Ένας από αυτούς κρατούσε ένα βάζο. Τα ήξερα αυτά τα βάζα. Τα είχα δει στο μυρεψό. Ήταν τεράστιο. Ήταν προφανές ότι τον ετοιμάζαν για κηδεία. Ένας από τους υπηρέτες στερέωσε μια σκάλα. Έβαλε το κεφάλι του κάτω από τη μια του αμασχάλη και ξεκάρφωσε το ένα καρφί. Έπειτα έβγαλε το άλλο. Τον πήρε στην πλάτη και τον κατέβασε. Στο κάτω μέρος περίμεναν τέσσερεις άνθρωποι: οι δυο άρχοντες, η μάνα κι ο νέος της γιος. Ένα ήσυχο κλάμα τον τύλιγε μαζί με το μεθυστικό άρωμα του ανοιγμένου δοχείου. Τα άσπρα λουρίδια, τα οθώνια έλαμπαν το φως της σελήνης που έλαμπε ήδη στον ουρανό. Όση ανθρώπινη φροντίδα είχε αρνηθεί στη ζωή του, εκείνος που δεν απέχτησε ούτε σπίτι ούτε κρεβάτι δικό του, την απολάμβανε τώρα το νεκρό σώμα του. Στοργικά τον τύλιξαν οι λευκές ταινίες παστωμένες στο κολλητικό μίγμα της αλόης και της σμύρνας. Σαν κουκούλι που ετοιμάζεται αργά και συστηματικά άλλο να κλείσει κι άλλο να γεννήσει.

Έπειτα οι δυο άνδρες τον πήραν αγκαλιά. Τον κουβάλησαν λίγα μέτρα πιο κάτω. Οι υπηρέτες είχαν ανοίξει έναν τάφο τραβώντας μια τεράστια πέτρα από το στόμιο. Τον έβαλαν μέσα. Λίγο αργότερα βγήκαν

αφήνοντας τον μόνο. Μετά το θάνατο, σαν να μην έφτανε αυτός, κύλησαν και το βράχο ανάμεσα σε μένα κι εκείνον.

Φεύγουν. Σε αφήνουν μόνο. Μήπως μόνος δεν ήσουν πάντα; Κοιμήσου. Εγώ θα μείνω εδώ.

Εκείνο το βράδυ άρχισα να σου μιλώ.

Θυμάσαι; στην πρώτη ως τότε συνάντησή μας -εκείνη που ξέρει όλος ο κόσμος- εγώ παρέμεινα σιωπηλή. Τι κι αν βοούσε το είναι μου; Τα χείλη είχαν μείνει σφραγισμένα. Μόνο η καρδιά μου είχε ανοίξει διάπλατα. Αλλά κι εσύ είχε μείνει σιωπηλός απέναντί μου. Όσα είπες για μένα τα είπες σε άλλους. Εμείς οι δυο είχαμε συνεννοηθεί αμίλητοι. Έτσι όπως πρέπει να συνεννοούνται οι άνθρωποι όταν έχουν κάτι πολύ σπουδαίο να μοιραστούν.

Όμως ετούτο το βράδυ, ένιωθα την ανάγκη να σου μιλήσω. Ίσως να ήταν η εκκωφαντική σιωπή που απλώθηκε όταν και οι τελευταίοι επισκέπτες σου έφυγαν. Όταν πήραν κουβαλητή σχεδόν τη μάνα σου φεύγοντας για την πόλη. Σε είχαν αφήσει μόνο να πας εκεί που δεν μπορούσε κανένας να σε ακολουθήσει. Κι εγώ απέναντι του τάφου, ζαρωμένη κάτω από το λαμπερό φως της σελήνης άρχισα δειλά-δειλά να σου μιλώ για μένα. Είναι, λένε, ο ασφαλέστερος τρόπος να γνωρίσεις τον άλλο. Να του πεις την ιστορία σου. Να τον αφήσεις να αγγίξει εκείνα που ως τώρα φύλαγες για σένα. Ήθελα να σε μάθω. Και δεν είχα άλλο τρόπο από το να σου πω τη ζωή μου. Ήμουν σίγουρη πως με άκουγες. Κι ήμουν σίγουρη πως ήθελες να με ακούσεις. Δεν είναι που δέχτηκες το μύρο στα πόδια σου. Μεγαλύτερη σιγουριά μου δινε ο φοβερός εκείνος λόγος που ξεστόμισες πριν κάποιες ώρες. Λόγος φοβερότερος από την πιο τρομακτική διαταγή του πιο αδίστακτου βασιλιά. Λόγος που έσβηνε μια για πάντα όλες τις κουταμάρες των ανόητων που σε περικύκλωναν. Λόγος που με αγκάλιαζε τόσο τρυφερά όσο κανείς δε με αγκάλιασε στη ζωή μου.

“Πατέρα μην τους μετρήσεις το έγκλημα. Δεν ξέρουνε τι κάνουν”

Σε αγαπούσα , σε αγαπώ και νομίζω πως θα σε αγαπώ για πάντα όμως για ένα περίεργο λόγο ένιωθα πως ήμουν ανάμεσα σε εκείνους. Σε κείνους που σε κάρφωναν στο φοβερό ξύλο. Σε εκείνους που τώρα - ειδικά τώρα- αλλά και πάντα έχουν ανάγκη το λόγο αυτό, γιατί δεν ξέρουν τι κάνουν.

Σου είπα λοιπόν την ιστορία μου. Πώς ξεκίνησα μικρό κορίτσι στην βόρεια Παλαιστίνη, σε μια από τις ελληνίζουσες πόλεις, πώς μεγάλωσα σε μια οικογένεια μισοδιαλυμένη, πώς πείνασα, πώς διάλεξα τον εύκολο δρόμο για να κερδίζω το ψωμί μου. Πάλευα συνέχεια να μαι δίκαιη στην ιστορία που σου λέω. Να μη δικαιολογώ τα πάντα, να αφήνω χώρο για τη δική μου ευθύνη, για τα λάθη μου και ταυτόχρονα να μην κρύβω όσα με σπρώξανε με τον τρόπο τους στο δρόμο που πήρα. Ήθελα να ξέρεις την αλήθεια. Ήθελα να με αγαπάς γι αυτό πού είμαι όχι για μια καλοζωγραφισμένη, ψεύτικη εικόνα. Ταυτόχρονα δεν άντεχα να μη σου πω κι όσα δικαιολογούσαν κάποιες από τις αμαρτίες μου.

Σου είπα πώς έφτασα στα Ιεροσόλυμα, πώς έζησα χρόνια σε μια ηδονή που άλλοτε πέθαινε από την σκληρότητα του άλλου και άλλοτε άφηνε να αναβλύζει μια οδύνη για την κατάντια μου.

Είναι -εσύ το ξέρεις καλύτερα από μένα- περίεργον ον τούτος ο άνθρωπος. Διψάει για χαρά με τρόπο τόσο βαθύ και άγριο, που είναι ικανός τα πάντα να κάνει γι αυτό. Θέλει τον άλλο, εικόνα του εαυτού του αληθινή -όχι την ψεύτικη που δίνουν τα κάτοπτρα. Έτσι τους ήθελα κι εγώ τους άλλους. Όχι όλους. Μα μερικούς. Τους έβλεπα όπως μπαίνουν στο δωμάτιό μου και τους ξεχώριζα. Δεν ήταν ο τρόπος, τα ίδια σταθερά σημάδια που σε έκαναν να τους ξεχωρίσεις. Ήταν .... δεν ξέρω τι ήταν. Μαζί τους ένιωθα ξανά άνθρωπος.

Με συγχωρείς που στα λέω όλα αυτά. Η εικόνα σου, η αψεγάδιαστη θα πρεπε να 'ναι εμπόδιο για να σου μιλήσω για τις ερωτικές μου συνευρέσεις. Μα σε νιώθω δικό μου. Σε νιώθω ότι είσαι εγώ. Στον εαυτό μας πρέπει να είμαστε ειλικρινείς. Κάθομαι τώρα εδώ και σκέφτομαι. Έχω μια ερώτηση, μια ερώτηση τρομερή να σου κάνω. Μια ερώτηση που είμαι εγώ η ίδια. Πώς γίνεται δύο τόσο αντίθετα πράγματα να είναι τόσο κοντινά; Τόσο διπλανά; πώς γίνεται να ακουμπούν η αγάπη, ο έρωτας κι η αμαρτία; Από τη μια εκείνο που σε κάνεις να νιώθεις άνθρωπος, εκείνη η ασυγκράτητη δύναμη που σε κάνει να σβήνεις τα πάντα για χάρη της κι απ' την άλλη η αμαρτία που μας κάνει δακτυλοδεικτούμενους. Ετούτο το μυστήριο είναι η ζωή μου, είμαι εγώ. Λες πως είσαι, και το πιστεύω, ο γιος του Θεού. Μα τον φοβάμαι τον Πατέρα σου. Είναι Εκείνος που συχνά πυκνά δίνει εντολή να λιθοβολούν ανθρώπους. Είναι τρομερός, ξέρεις, ο θάνατος από λιθοβολισμό. Αν είσαι τυχερός και σε βρει καμιά πέτρα κατακέφαλα

έχει καλώς. Αλλιώς υποφέρεις πολύ. Εσένα όμως σε αγαπώ. Και τούτη η αγάπη νικάει το φόβο μου. Όμως δεν καταλαβαίνω πολλά. Μου φαίνεται ούτε οι μαθητές σου σε καταλαβαίνουν. Νιώθω όμως πως γίνεται να σε αγαπώ χωρίς να καταλαβαίνω. Και πως εσύ μ' αγαπάς και καταλαβαίνεις.

Ξημερώνει! Τι φωτίζει τη γη τώρα που είσαι στο χώμα;

5

Ενα σκονισμένο σανδάλι με έσπρωξε για να με ξυπνήσει. Ο ήλιος είχε ανέβει ψηλά και όσο κι αν είχα μαζευτεί δεν με έκρυβε πια τίποτε. Σήκωσα το βλέμμα και είδα το στρατιώτη να με κοιτάζει άγρια. Πιο πέρα ένας άλλος έψαχνε τον τόπο για παρουσίες σαν τη δική μου. Οι υπόλοιποι ήταν απασχολημένοι με το βράχο στο άνοιγμα του τάφου. Του περνούσαν κορδέλες και σφράγιζαν με κεριά την ένωσή τους. Τι φοβόντουσαν άραγε; Και νεκρό σε φοβούνται; Ύστερα δυο από αυτούς έμειναν εκεί να φυλάνε. Οι υπόλοιποι με τον επικεφαλής ήταν έτοιμοι να αναχωρήσουν. Το βλέμμα τους έδειχνε ότι κι εγώ έπρεπε να κάνω το ίδιο.

Δεν ξέρω ποιος λυπήθηκε περισσότερο: ο Αδάμ με την Εύα όταν τους έδειχναν την πόρτα του Παραδείσου ή εγώ τώρα που έπρεπε να σε εγκαταλείψω. Τουλάχιστον ο Αδάμ είχε την Εύα. Εγώ ήμουν μόνη σε έναν κόσμο που μου φαινόταν πια τόσο άδειος χωρίς εσένα. Τόσο τρομακτικός και άχρηστος. Χωρίς νόημα και σκοπό.

Περπατούσα χωρίς να σκέφτομαι πού πάω. Μου πήρε ώρα να καταλάβω πως περπατούσα ανάποδα τη διαδρομή που είχες κάνει εσύ: Από το Γολγοθά στο λιθόστρωτο, από εκεί στο σπίτι του Καϊάφα, πίσω στη Γεθσημανή όπου έμαθα ότι πέρασες την τελευταία σου νύχτα κι από εκεί κάτω απ το σπίτι που έφαγες με τους μαθητές σου. Ήταν ένα πολύ καθώς πρέπει σπίτι και φοβόμουν να πλησιάσω. Τι έκανα εκεί; Δεν ξέρω. Ίσως προσπαθούσα να βρω ίχνη της παρουσίας σου. Δε βρήκα παρά μόνο το ξύλο στην αυλή του πραιτορίου, εκεί που σε είχαν δεμένο και σε μαστίγωναν. Το πλησίασα και το άγγιξα. Μου φάνηκε ζεστό ακόμη. Ίσως να ήταν ιδέα μου ...

Έξω από το σπίτι του τελευταίου σου δείπνου δέχτηκα την καινούργια επίθεση. Όχι από κανέναν υπηρέτη που ήθελε να με διώξει

μη και μαγαρίσω τη φήμη του σπιτιού. Όχι! Η επίθεση ήταν μέσα μου. Κι ήταν η πιο λυσσαλέα που έχω δεχτεί ποτέ. Ξέρεις κάθε φορά που περνάμε μια τέτοια επίθεση, κάθε φορά που νιώθουμε την καρδιά μας να λυγά, τα γόνατά μας να τρέμουν, το μυαλό μας να σταματά, πιστεύουμε πως πιάσαμε πάτο. Πως δεν υπάρχει -δεν είναι δυνατόν να υπάρξει-κάτι χειρότερο.

Θυμάμαι τη γιαγιά μου που πάντα έκλεινε το λόγο της σαν αναφερόταν στα βάσανα του κόσμου με τα λόγια: “Και μη χειρότερα”. Στη ζωή της είχε περάσει βάσανα πολλά. Είχε δει παιδιά της να πεθαίνουν, ανθρώπους που αγαπούσε να χάνονται χωρίς λόγο. Είχε πει το ποτήρι της πίκρας μέχρι τον πάτο κι όμως έλεγε πάντα αυτή την κουβέντα. Με κρατούσε στα γόνατά της μια φορά όταν πέρασε μπροστά μας ένα αλλόκοτο πλάσμα. Δυο άνθρωποι, δυο παιδιά ενωμένα στη ράχη. Νομίζω πως δεν έχω δει τραγικότερο θέαμα στη ζωή μου. (Ήμουν μικρή τότε και δεν ήξερα πως συχνά κάτι τέτοιο συμβαίνει με όλους μας. Να κουβαλάς συνέχεια μαζί σου έναν άλλο που δεν τον θες που ωστόσο είναι εσύ τόσο όσο και το άλλο μισό). Οι γυναίκες που κάθονταν μαζί με τη γιαγιά κούνησαν το κεφάλι με θλίψη και τα δυο παιδιά βρήκαν την ευκαιρία να εκφράσουν τον πόνο τους για το δράμα που πέρναγαν. Όλες οι γυναίκες κάτι είπαν κι η γιαγιά μου έκλεισε την κουβέντα λέγοντας: “Και μη χειρότερα, παιδιά μου”.

Τότε το ένα από τα δυο κολλημένα παιδιά την κοίταξε και είπε:

- Έχει και χειρότερα, γιαγιά;
- Έχει παιδάκι μου. Έχει.

Την κοίταξα όλο απορία. Λίγο καιρό αργότερα έλαμψε η σοφία της γιαγιάς μου με τον πιο απόλυτο τρόπο. Ένα από τα δυο παιδιά είχε πεθάνει και το άλλο το κουβαλούσε πεθαμένο στο κορμί του μέχρι να σβήσει κι εκείνο.

Ο εχθρός γύρεψε να με συντρίψει χτυπώντας στο κέντρο. Ήξερε πως αν κέρδιζε τούτη τη μάχη, είχε κερδίσει τα πάντα. Ήξερε πως το κέντρο ήσουν εσύ. Πως η ζωή μου ήταν μόνο η αγάπη σου. Εκεί με χτύπησε. Μου ξανάφερε μαστορικά τις σκέψεις της νύχτας. Εκείνο το μεγάλο το άλυτο ερωτηματικό μου. Εκείνο το γιατί που με τριβέλιζε. Έβαλε στόχο την αγάπη μου για σένα. Κρατούσε στα χέρια όπλα τρομε-

ρά: την γνώμη του κόσμου, τη φωνή της συνείδησής μου, το νόμο του Θεού.

Αντάριαζε τις σκέψεις μου και πολέμαε να μου δείξει πως η αγάπη μου για σένα ήταν ... όχι, όχι μη βιαστείς να πεις ψεύτικη. Αυτό δεν τόλμησε να το ψελλίσει. Θα του γύριζα μια ξανάστροφη με τη δεξιά της ψυχής μου που θα 'ταν όλη δική του. Θα τού 'μπηγα στα σωθικά της αμφιβολίας όλα όσα είχα κάνει για σένα, πώς δε λογάριασα ούτε κόσμο, ούτε ζωή, ούτε χρήμα. Θα του 'δειχνα τα ματωμένα από το δρόμο πόδια μου, τα πρησμένα από το κλάμα μάτια μου, τα μπερδεμένα και κολλημένα από το υπόλειμμα του μύρου μαλλιά μου. (Δεν τα 'λουσα ξανά από τότε. Τ' άφησα απείραχτα αυτά που είχαν ευλογηθεί να σε αγγίζουν!)

Όχι δεν τόλμησε να την πει ψεύτικη την αγάπη μου. Είναι πονηρός! Ξέρει να μας πολεμάει με χιλιάδες τερτίπια, βετεράνος στον πόλεμο αιώνων. Δεν μου την είπε ψεύτικη την αγάπη μου. Την είπε ... αμαρτωλή. Την τσουβάλιασε μαζί με όλες τις μέχρι τώρα αγάπες μου, με όλα τα πάθη μου, με τη ζωή μου. Και μου 'κλεινε το στόμα κουνώντας μπροστά μου το βίο μου.

Ποιος ήσουν για μένα; έτσι φώναζε. Ένας νέος ξένος άντρας. Κι άρχιζε να μου κατεβάζει χωρία και ρητά του νόμου για να κατάδικάσουν την αγάπη μου. Ω! πώς τον ξέρει το Νόμο! Κανένας διδάσκαλός μας δε θα μάθει ποτέ τον Νόμο σαν αυτόν. Ήθελα να του απαντήσω μα μου πέταγε τα χωρία του νόμου σαν άλλες πέτρες του λιθοβολισμού.

Για μια στιγμή μονάχα δείλιασα. Για μια στιγμή και μόνη άρχισα να αμφιβάλλω για την αγάπη μου. Να σκέφτομαι μήπως είχε δίκιο. Μήπως ο έρωτας που ένιωθα για σένα δεν ήταν παρά ένας ακόμα ανθρώπινος έρωτας. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα τι είναι ο θάνατος. Ποτέ ως τότε δε με είχε αγγίξει ο θάνατος. Ούτε όταν ένας εξαγριωμένος στρατιώτης είχε ορμήξει στο σπίτι μας όταν ήμουν παιδί ακόμα, ούτε σα νεκροφίλησα τη μάνα μου δέκα χρονώ κορίτσι, ούτε όταν ένας δυσαρπημένος πελάτης -ρωμαίος στρατιώτης- τράβηξε το ξίφος του. Η σκέψη πως κι εσύ θα μπορούσες να ήσουν αμαρτία ήταν η αψιά γεύση του θανάτου. Και την ξέρασα μακριά.

Δεν παραδόθηκε εύκολα ο αντίπαλος. Δεν παραδόθηκε καθόλου. Συνέχισε τον πόλεμο για ώρα. Δεν του απαντούσα. Έκλαιγα μονάχα. Έκλαιγα και σε παρακαλούσα να του απαντήσεις εσύ.

Και το έκανες. Τον εξαφάνισες μέσα σε μια στιγμή. Σαν να μην είχε συμβεί ποτέ το πήρες από μπροστά μου κι από μέσα μου.

Τότε βεβαιώθηκα οριστικά για τη θεότητά σου. Τότε πίστεψα πως δεν μπορεί παρά να ζεις. Νύχτωνε κι έτρεχα πάλι να βρεθώ κοντά σου. Ήμουν βέβαιη πως θα σε ξαναδώ!

6

Το ξέρω πως είναι εγωιστικό. Το ξέρω πως θα μπορούσες να με κακοχαρακτηρίσεις μα δεν αντέχω να μην το πω όπως το νιώθω: Και να είχες αναστηθεί δεν θα με ένοιαζε αν δε σε είχα συναντήσει μετά την ανάσταση!

Ξέρω. Η τέλεια αγάπη θα ήταν να χαίρομαι που αναστήθηκες και αυτό να μου φτάνει. Να χαίρομαι που ζεις τη χαρά τη ζωής έστω κι αν εγώ δε σε ξαναδώ ποτέ. Μα μη μου ζητάς να ανέβω κι άλλα σκαλοπάτια σε τόσο λίγες ημέρες! Άφησα πίσω μου τους έρωτες που τους γεννούσε η θέα κορμιών. Απαρνήθηκα έρωτες που υπεράσπιζαν την έξαψη του κορμιού μου. Εσύ με έμαθες, δίχως ποτέ να ανοίξεις το στόμα σου -τουλάχιστον όσο είχα τα μάτια μου ανοικτά, γιατί στα όνειρά μου, θυμάσαι, μου μίλησες!- να κάνω το άλμα σε έναν άλλο έρωτα, έρωτα τέλειο και αληθινό. Μα επίτρεψέ του να έχει αυτή την αδυναμία ο έρωτάς μου. Ήθελα να σε δω. Ήθελα να χαίρομαι την άρρητη χαρά να βλέπω το κάλλος του προσώπου σου. Και δε μου χάλασες το χατίρι! Αλλά ας τα πω με τη σειρά.

Το βράδυ του Σαββάτου ξαναγύρισα στον τάφο σου. Είδα τους στρατιώτες να φυλάνε. Κούρνιασα στη γνωστή μου γωνιά περιμένοντας το ξημέρωμα. Η πράξη μου ήταν τελείως ανόητη. Το ξημέρωμα ο ήλιος θα σταμάταγε ξανά το κρυφτό μου κι ο πρώτος στρατιώτης που θα με πλησίαζε θα με έστελνε μακριά. Μα εκείνο το βράδυ, εκείνο το ξημέρωμα πρόλαβες εσύ τους στρατιώτες!

Ο σεισμός που κύλησε το βράχο από το άνοιγμα του τάφου κι εκείνη η φωτεινή, η ολόλευκη μορφή που στάθηκε στην είσοδο τούς έδιωξε μακριά όπως σκορπίζει ο άνεμος τα ξερά φύλλα του φθινοπώρου. Ήθελα να τρέξω να δω τη φωτεινή μορφή που στεκόταν στο άνοιγμα μα με πρόλαβαν άλλοι. Τρεις-τέσσερις γυναίκες πλησίασαν. Κρατούσαν αρώματα κι άκουσαν τον άγνωστο να τους λέει πως δεν

είσαι πια εκεί. Να τους ορμηνεύει πώς να το πουν στους μαθητές του και να τους ορίζει τόπο συνάντησης τη Γαλιλαία! Δύο πράγματα πρόσεξα περισσότερο. Το όνομα του Πέτρου και τα πρόσωπα των γυναικών. Τον ήξερα πια τον Πέτρο. Ήταν εκείνος ο στιβαρός ψηλός, κάπως ηλικιωμένος άντρας που 'κλαιγε έξω από την αυλή του Αρχιερέα. Πρέπει να σου 'χε φταίξει. Και τώρα η αναφορά του αγγέλου -άγγελος πρέπει να ήταν δεν μπορεί να είναι αλλιώς οι άγγελοι!- έμοιαζε με συγχώρεση.

Το άλλο που κράτησα ήταν τα πρόσωπα των γυναικών. Πώς αλλάζει ο ουρανός όταν φυσάει ψηλά ο βοριάς και τα σύννεφα τρέχουν κυνηγημένα αλλάζοντας το σκηνικό μέσα σε λεπτά; Έτσι πέρασαν από τα πρόσωπά τους η αγωνία, η απορία η έκσταση, ο φόβος, η χαρά. Κανένα συναίσθημα δεν τολμούσε να εγκατασταθεί μόνιμα. Βιαστικά, φευγαλέα έκαναν την εμφάνισή τους, κι έπειτα άφηναν τη θέση τους στο επόμενο. Όταν πήραν το δρόμο του γυρισμού, η βροχή των συναισθημάτων είχε κατέβει στα πόδια τους. Κι έτσι άλλοτε το βήμα τρέκλιζε, άλλοτε σερνόταν κι άλλοτε αποκτούσε μια χαρά μικρού παιδιού ή μια αποφασιστικότητα. Αυτό δεν ήταν βήμα. Ήταν ο τρελός χορός μιας ανθρωπότητας που γλεντούσε και που φοβόταν, που ήλπιζε και που δεν τολμούσε να πιστέψει το πιο μεγάλο, το πιο υπέροχο μήνυμα που μπορούσε άνθρωπος να ακούσει.

Τύμπανο στο ρυθμό των ποδιών τους έπαιξε εκείνο το ξημέρωμα η καρδιά μου. Όλους εκείνους τους ρυθμούς τους χόρεψε. Τέλος έμεινε να χτυπά με τρελή αγαλλίαση. Δεν τολμούσα να προχωρήσω στον τάφο σου. Έμεινα ασάλευτη ως αργά. Είδα τον νεότερο από τους μαθητές σου να φτάνει και να κοντοστέκεται. Είδα έπειτα τον Πέτρο να φτάνει και να ορμά -αποφασιστικός όπως πάντα- στο σκαλισμένο στο χώμα τάφο. Όταν βγήκε από εκεί ήταν δέκα χρόνια νεότερος. Λένε πως κάποιος μπορεί να γεράσει μέσα σε λίγες στιγμές. Δεν έχω δει άνθρωπο να ξαναγίνεται νέος στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα! Τέλος έφυγαν κι αυτοί. Έφυγαν όλοι. Τότε μόνο βρήκα τη δύναμη να σηκωθώ από τον τόπο μου και να συρθώ ως το μνημείο.

Μπήκα τρέμοντας κι είδα τα οθόνια που σε είχαν τυλίξει ριγμένα σε μια γωνιά. Και στην κορφή του τόπου που σε είχαν ακουμπήσει ένα λευκό μαντήλι, διπλωμένο προσεκτικά. Ήταν το σουδάριο που είχε σκεπάσει το πρόσωπό σου. Δεν άντεξα. Το άρπαξα στα χέρια μου και το προσκύνησα. Ύστερα το γύρισα απλωτό στο φως του ήλιου που έμπαινε

από το άνοιγμα του τάφου. Προσπαθούσα να βρω ίχνη σου. Το μόνο που ένιωσα ήταν η ευωδία του μύρου. Βιαστικά το τύλιξα και το έχωσα στον κόρφο μου.

7

Οι άλλοι ήταν παρέα. Ακούμπαγαν ο ένας στον άλλο και στη λύπη και στη χαρά τους. Είχαν ένα αυτί να τους ακούσει, έναν ώμο να ακουμπήσουν, ένα πρόσωπο να καθρεφτιστούν. Είχαν μια αγκαλιά να σφίξουν και μια καρδιά να ακούσουν καθώς ακουμπά σιμά στο πρόσωπό τους. Είχαν φίλους, αδελφούς να μιλήσουν για κείνον που αγαπούσαν.

Εγώ ήμουν μόνη! Δεν είχα ανθρώπινη παρηγοριά. Δεν ήξερα με ποιον να μοιραστώ τη χαρά μου ούτε και τον πόνο μου. Ναι, τον πόνο μου. Σ' το είπα πώς η αγάπη μου δεν είχε την τελειότητα να αφήνει τελείως έξω τον εαυτό μου. Ήταν ακόμα αγάπη που είχε ρόλο και για μένα. Τριγυρνούσα από τόπο σε τόπο, στα μέρη που βρέθηκες, δίδαξες, κάθισες, περπάτησες. Έψαχνα να σε βρω.

Ήταν σούρουπο όταν συναντηθήκαμε. Είχα σταματήσει να ψάχνω και είχα πια καρφώσει το βλέμμα στο χώμα. Ίσως ήταν η καρδιά μου που χτυπούσε τόσο δυνατά ώστε δεν άκουσα τα βήματά σου. Ίσως πάλι... Κούνησα λίγο τα μάτια και τα αντίκρισα. Τα πόδια σου. Δε γινόταν να λαθέψω. Τα γνώριζα τόσο καλά όσο και το πρόσωπό σου. Ήταν το μόνο μέρος του κορμιού σου που είχα αγγίξει. Είχαν ακόμα σημάδια από τα καρφιά. Μια πληγή κλεισμένη, μα ορατή. Στάθηκαν μπροστά στο βλέμμα μου ακίνητα. Είχαν μια λάμψη και ... αν και το χώμα τριγύρω περίσσευε στον κήπο της Γεθσημανή δεν ήταν σκονισμένα. Σήκωσα το βλέμμα και σε είδα. Ήσουν τόσο ίδιος και τόσο διαφορετικός μαζί! Δεν ήξερα τι να κάνω. Ενστικτωδώς όρμησα να επαναλάβω την παλιά μου εκείνη κίνηση. Την κίνηση που είχε αλλάξει τη ζωή μου. Να τ' αγκαλιάσω όπως είχα κάνει τότε στο τραπέζι. Ήμουν σίγουρη πως τίποτε το άπρεπο, τίποτε το απαγορευμένο δεν περιείχε η κίνηση αυτή. Κι όμως άκουσα τη φωνή σου. Να απευθύνεται πρώτη φορά σ' εμένα.

-Μη μ' ακουμπάς! Δεν είμαι πια εκείνος που ήξερες μονάχα. Τον πρώτο δρόμο τον τέλειωσα. Τον τέλειωσα ψηλά στο σταυρό. Μου με-

νουν δυο δρόμοι ακόμα. Μα πριν τους ακολουθήσω πρέπει να σας σιγουρέψω όλους πως ο θάνατος δε με νίκησε.

Αναρωτιόμουν ποιοι να ήταν οι δρόμοι όταν άκουσα τη φωνή σου να λέει:

-Ξέρω, πως είναι πολλά αυτά που δεν καταλαβαίνεις. Πίστεψε με όμως, καλύτερα να αγαπάς παρά να καταλαβαίνεις! Μα θα καταλάβεις. Όχι τώρα. Πρέπει να περιμένεις λίγο. Μη φύγεις από τα Ιεροσόλυμα. Περίμενε τον Παράκλητο. Εκείνος θα σου τα εξηγήσει όλα. Αλλά μη φοβάσαι! Κι εγώ.. κι εγώ θα είμαι πάντα κοντά σου.

Ύστερα χάθηκες. Χάθηκες όπως σβήνει μια οπτασία. Έμεινα ακίνητη περιμένοντας, ελπίζοντας πως θα ξαναφανείς. Θα πρέπε να νιώθω μια απέραντη θλίψη που σε έχανα τόσο γρήγορα ξανά. Μα πράγμα περίεργο, ένιωθα χαρά. Μια χαρά που κανένας και τίποτα δεν μπορούσε να μου πάρει. Ύστερα σηκώθηκα. Ήθελα να τρέξω. Να μοιραστώ με άλλους την εμφάνισή σου, τη χαρά μου. Μα δεν ήξερα με ποιον. Οι μαθητές σου ήταν για μένα μακρινοί. Κάποιοι από αυτούς μου προκαλούσαν φόβο. Ένας τους ήταν Ζηλωτής. Άνθρωπος δεμένος με το νόμο. Άνθρωπος που 'βαζε πάνω από όλα την πατρίδα, το γένος. Με φοβίζουν κάτι τέτοιοι. Θα είχες κατορθώσει να τον αλλάξεις;

Σκεπτόμουν ποιον θα μπορούσα να πλησιάσω ευκολότερα. Δυο πρόσωπα ήρθαν στο μυαλό μου. Ο μεγαλύτερος κι ο μικρότερος από τους μαθητές σου. Ο Πέτρος κι ο Ιωάννης. Τον πρώτο τον είδα να κλαίει έξω απ' την αυλή του Αρχιερέα. Ήξερε από πτώση. Ήξερε για την ανάγκη της συγχώρεσης. Τον άλλο τον έζησα να στέκεται –μόνος αυτός από τους μαθητές σου- κάτω από το σταυρωμένο κορμί σου όταν όλοι σε εγκατέλειψαν. Αυτός ήξερε από αγάπη. Πτώση και αγάπη ήταν τα μόνα κλειδιά που ίσως άνοιγαν την πόρτα της καρδιάς τους στην Πόρνη.

Στάθηκα έξω από το κτήριο που ήξερα πως μαζεύονταν. Κοιτούσα τα μικρά παράθυρα του υπερώου να μένουν σκοτεινά μέρες ολόκληρες. Έψαχνα να βρω μια εξήγηση μέσα στο μυαλό μου. Δεν μπορεί παρά να ήταν εκείνη η φράση του αγγέλου: «...Ότι θα σας συναντήσει στη Γαλιλαία». Είχαν πάει λοιπόν εκεί για να τον συναντήσουν.

Όταν γύρισαν δεν τόλμησα να τους πλησιάσω. Στεκόμουν ώρες ολόκληρες απέναντι απ' τα παράθυρά τους και κοιτούσα. Ένα σούρουπο γύρισαν δυο με την ψυχή στο στόμα και πρέπει κάτι να τους είπαν γιατί κάποιοι απ' αυτούς ξεκίνησαν μέσα στη νύχτα που έπεφτε να φύγουν. Άκουσα τη λέξη Εμμαούς.

Μιαν άλλη φορά -αυτό το είδα γιατί είχαν πλησιάζει στο παράθυρο- μιλούσαν όλοι μαζί κάνοντας κοφτές κινήσεις με τα χέρια σ' έναν απ' όλους που μόλις είχε μπει στο σπίτι. Πρέπει να του διηγούνταν μια εμφάνισή σου γιατί είχαν πυρετό στα μάτια. Εκείνος τους κοιτούσε λιγάκι παγωμένος και πρέπει κάτι να τους ξέκοψε.

Δεν ξέρω τι έγινε μετά μα άρχισαν όλο και πιο συχνά να ακούγονται φήμες πως άντρες και γυναίκες, μαθητές σου όλοι κοντινότεροι και μακρινοί σε συναντούσαν στα πιο απίθανα μέρη: στο τραπέζι την ώρα που κόβανε ψωμί, δίπλα στη θράκα που 'ταν αναμμένη στην ακρογιαλιά, σε έναν κήπο η Μαρία η Μαγδαληνή.

Απορούσα για δυο πράγματα. Το πρώτο πως δε σε γνώριζαν. Η μια σε πέρναγε για τον κηπουρό κι ο άλλος περπατούσε μαζί σου ώρα πολλή μέχρι να σε καταλάβει. Μέχρι κι ένας μαθητής σου ζήτησε να σ' αγγίξει με τ' ακροδάχτυλα για να πιστέψει. Άλλοι σου λέγανε να φας ψωμί, ψάρι και μέλι και σε κάποιους αναγκάστηκες να γεμίσεις τη βάρκα πάλι με ψαριά για να σε γνωρίσουν. Τούτο το τελευταίο περιστατικό με γέμισε με χαρά. Όχι ότι ήμουν αψαράς αλλά να, το να κάνεις ξανά στον καθένα εκείνο που ξέρε από εσένα είναι όσο να ναι ειρηνευτικό της καρδιάς. Εκείνα τα εκατόν τριάντα τρία ψάρια στου Πέτρου τη βάρκα ειρήνευαν τις όποιες ανησυχίες μου από το «Μη μ' αγγίζεις» που μου 'πες κείνο το απόγιομα.

8

Δεν ξέρω αν έχει νόημα να σας μιλήσω για τη μέρα εκείνη που παρουσιάστηκε μπροστά σε τριακόσιους τόσους μαθητές για τελευταία φορά. Νιώθαμε –ναι, νιώθαμε ήμουν κι εγώ εκεί- πως τούτη η συνάντηση είχε κάτι το ξεχωριστό. Έπειτα τον χάσαμε για πάντα. Σηκώθηκε ψηλά στον ουρανό και κρύφτηκε από τα μάτια μας όπως κρύβει ένα σύννεφο τον ήλιο. Μείναμε να κοιτάμε όλοι ψηλά. Μια φωνή μας έφερε πίσω. Ήταν κάποιος ανάμεσα στο πλήθος που έλεγε με σιγουριά πως με τον ίδιο τρόπο θα γυρίσει κάποτε.

Μ' αυτή τη σιγουριά έμεινα. Αυτή η κουβέντα με κράτησε όσο περνούσαν οι μέρες, όχι μονάχα οι δέκα ως να ρθει σαν αέρας και φωτιά το Πνεύμα σου το άγιο.

Ήταν δέκα το πρωί κι ενώ προχώραγα κουβαλώντας τα ψώνια μιας κυράς από την αγορά – έπρεπε να ζήσω βλέπεις και βρήκα δουλειά

στην αγορά σε δυο εμπόρους παλιούς πελάτες μου να κουβαλώ τα ψώνια των κυριών- όταν πέρασα έξω από το σπίτι που ήταν μαζεμένοι οι μαθητές σου. Μια ξαφνική βοή αέρα ακούσαμε μα αέρας στο πρόσωπο δε μας άγγιξε. Κοιταχτήκαμε με περιέργεια όλοι όσοι ήταν εκεί κείνη την ώρα και η αρχόντισσα άρπαξε φοβισμένη τα ψώνια από τα χέρια μου κι έφυγε τρέχοντας. Εγώ έμεινα ακίνητη. Κόσμος μαζευόταν όλο και περισσότερος και σε λίγο ο Πέτρος πρόβαλλε στο παραθύρι. Είχε κάτι απ' τον παλιό εκείνο Πέτρο με το γεμάτο σιγουριά βλέμμα. Έμοιαζε νέος και δυνατός. Κι ας μην μπορούσα να εξηγήσω το γιατί θα ορκιζόμουν πως σου έμοιαζε. Κατάλαβα πως κι η τελευταία σου υπόσχεση είχε πραγματοποιηθεί. Η νεκρανάσταση (ναι νεκρανάσταση μόνο θα μπορούσα να την ονομάσω) του Πέτρου το απεδείκνυε!)

Μίλησε δυνατά κι όλοι σώπασαν. Είπε αρκετά, λόγια γεμάτα θάρρος αλλά και επιτιμητικά στους συμπατριώτες του για το έγκλημα που καναν πάνω στο Γολγοθά. Μίλησε για τη σωτηρία όλων που ήταν ήδη γεγονός. Μίλησε για βάπτισμα. Όχι σαν του Ιωάννη μόνο στο νερό. Για βάπτισμα στο Άγιο Πνεύμα.

Κείνη τη μέρα βαφτίστηκα. Μπήκα στο νερό αφήνοντας πίσω κάποια από τα ρούχα μου. Βγήκα με τη λευκότητα της νύμφης που προσέρχεται παναγνη και αμόλυντη στη νυφική παστάδα. Η συνάντηση μαζί του τότε με είχε σιγουρέψει για την δυνατότητα της σωτηρίας μου. Η έξοδος από το νερό τώρα συνοδευόταν από τη βεβαιότητα της επίτευξής της.

Δεν μπορώ να σου πω άλλα. Δεν ξέρω και αν χρειάζεται. Το κορμί μου πονάει αφόρητα και τα πόδια μου δεν αντέχουν άλλο να το σπρώχνουν προς τα πάνω για να δώσουν χώρο για αέρα στα πνευμόνια μου. Σε λίγο φεύγω. Είμαι τόσο χαρούμενη που άκουσε κι αυτή την τελευταία επιθυμία μου. Τις νύχτες που θυμόμουν τον πρότερο βίο μου με χτυπούσαν αλύπητα τα καρφιά του αντίδικου. Μου θύμιζαν συνεχώς το κρεβάτι του έρωτα. Με μαστίγωναν με τον πόνο της αμαρτίας σα μια παλιά πληγή που έκλεισε μα είναι ακόμα εκεί ορατή σε όποιον σε ξεγυμνώσει. Έπεφτα μπρούμυτα δίπλα στο κρεβάτι και τον παρακαλούσα να με πάρει κοντά του. Ένιωθα τον πειρασμό να φωνάζει ξανά και ξανά πως δεν πρόσφερα τίποτα για να αποζητάω την άφεση. Το θυμάμαι που ήρθες μια μέρα στον ύπνο μου και του απάντησες.

-Πρόσφεςες εμένα, είπες. Εγώ για χάρη σου δε σταυρώθηκα;
Μα εγώ πάλι σου ζητούσα να μου στείλεις ένα σημάδι πιο ξεκά-
θαρο από τα ονείρατα. Ένα σημάδι που να μην μπορεί να πει τίποτε
εκείνος.

Σ' ευχαριστώ.

Τώρα, εδώ, στην άκρη του δρόμου που οδηγεί στα Ιεροσόλυμα,
καρφωμένη πάνω σε τούτο το σταυρό, είμαι πια σίγουρη

πως με περιμένεις,

πως θα σ' έχω επιτέλους δικό μου.

Πως θα είμαστε μαζί.

Αυτός δεν είναι ο Παράδεισος;

Αλεξανδρεύς

Πηγή : <http://anastasiosk.blogspot.com/>